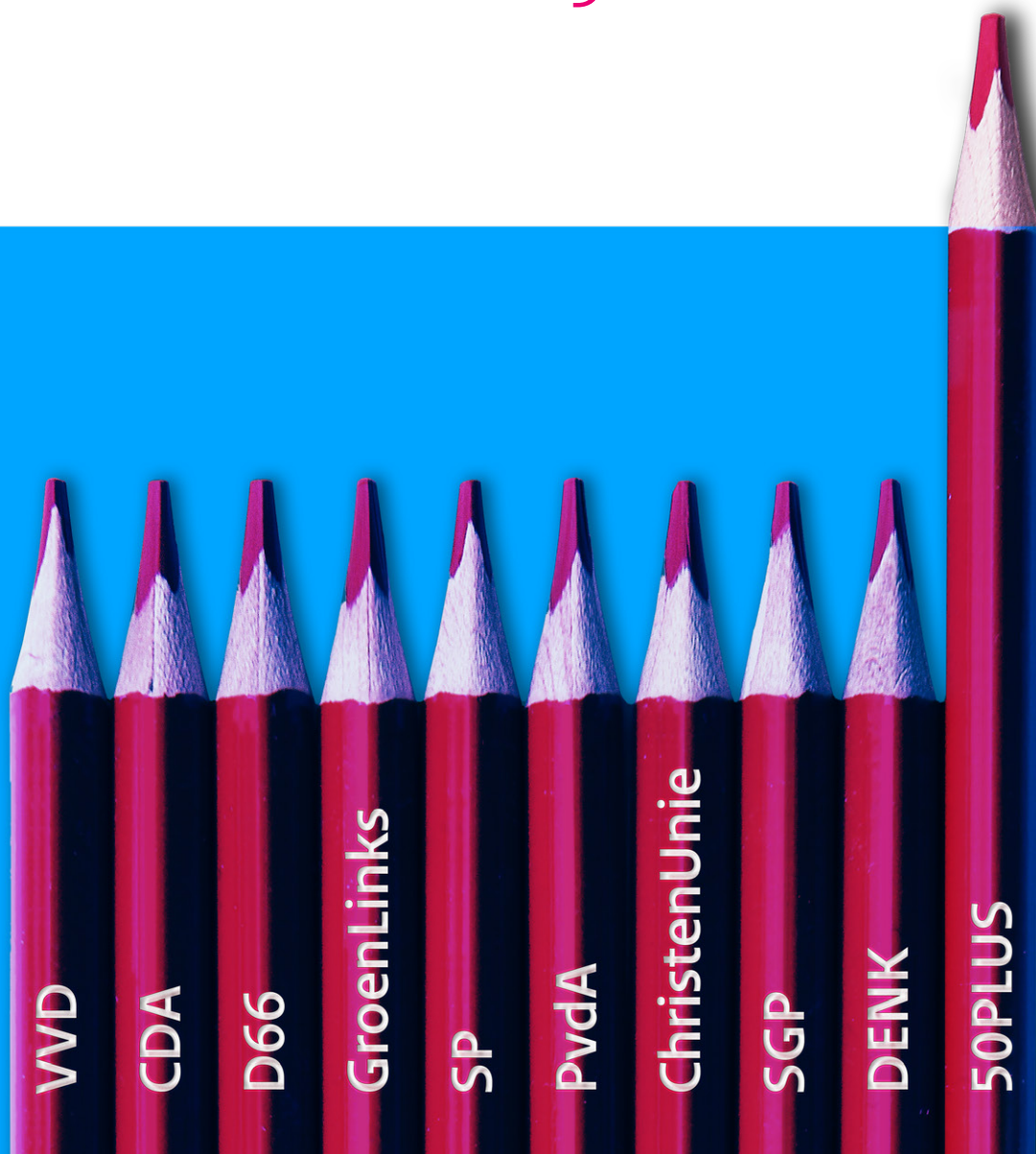

Centraal Planbureau

50PLUS partijhoofdstuk

Keuzes in Kaart 2022-2025

CPB

maart 2021

11 50PLUS

50PLUS kiest voor extra uitgaven aan sociale zekerheid en zorg, en verzwaart de lasten voor bedrijven. De partij intensiveert in de sociale zekerheid via een verhoging van het vergoedingspercentage van de kinderopvang en verhoogt het minimumloon (met koppeling van sociale en loongerelateerde uitkeringen) en de AOW-uitkeringen. In de zorg leidt het beleidspakket van 50PLUS via een lager eigen risico en een bestuurlijk akkoord voor hogere lonen tot extra uitgaven. 50PLUS zet tegenover de extra overheidsuitgaven een verzwaring van de beleidsmatige lasten voor bedrijven door een verhoging van het hoge vpb-tarief en de introductie van een verpakkingenbelasting.

De komende kabinetsperiode leidt het pakket van 50PLUS tot hogere koopkracht en lagere werkloosheid, maar niet tot extra werkgelegenheid. De overheidsbestedingen nemen toe, vooral door intensiveringen in de collectief gefinancierde zorg. Hogere uitkeringen en hogere lonen vergroten het inkomen van gezinnen, waardoor mensen meer gaan consumeren. De koopkracht neemt in doorsnee in alle categorieën toe, de laagste inkomens profiteren relatief het meest. Ondanks de intensiveringen in de collectieve sector neemt de werkgelegenheid niet toe, omdat de werkgelegenheid in de marktsector afneemt door hogere reële arbeidskosten. De werkloosheid daalt wel, doordat het arbeidsaanbod afneemt. Per saldo stijgt de groei beperkt en daalt het EMU-saldo beperkt, doordat de macro-economische doorwerking het initiële budgettaire effect grotendeels compenseert.

Op de lange termijn neemt de inkomensgelijkheid toe, maar daalt de werkgelegenheid en stijgen de financiële lasten voor toekomstige generaties. Door het nivellerende beleidspakket neemt de inkomensgelijkheid toe en het verschil tussen uitkerings- en arbeidsinkomen af. Dit verkleint de prikkel om (meer) te werken, waardoor de structurele werkgelegenheid afneemt. Ook de flexibilisering van de AOW-leeftijd draagt hier aan bij: gemiddeld werken ouderen hierdoor minder lang door. Structureel zijn de overheidsuitgaven hoger dan de overheidsinkomsten, waardoor de financiële lasten voor toekomstige generaties toenemen.

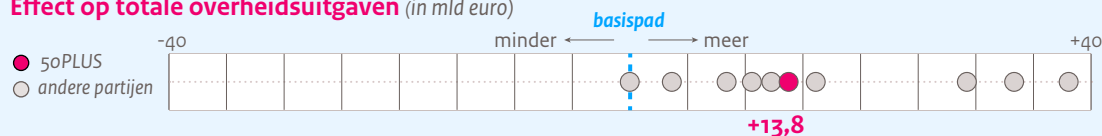
50PLUS: uitgaven- en lastenbeeld

Budgettair overzicht van het partijprogramma van 50PLUS in 2025 ten opzichte van de situatie als er in de komende regeerperiode geen beleid zou wijzigen (basispad)

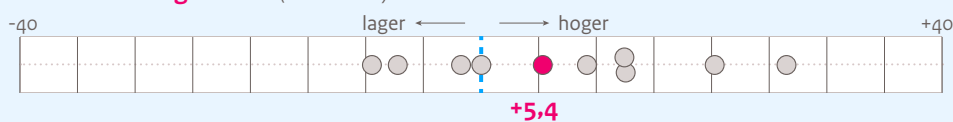

Overzicht

Effect op totale overheidsuitgaven (in mld euro)

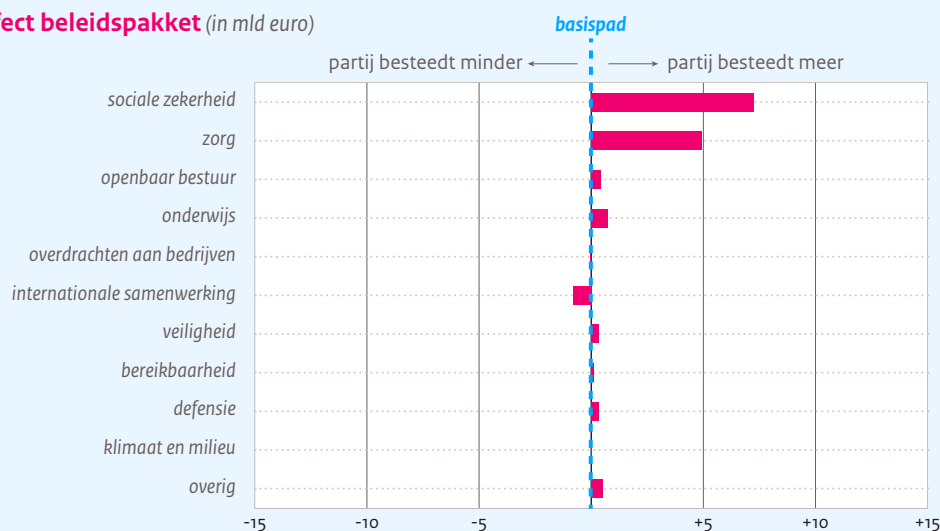

Effect op totale beleidsmatige lasten (in mld euro)

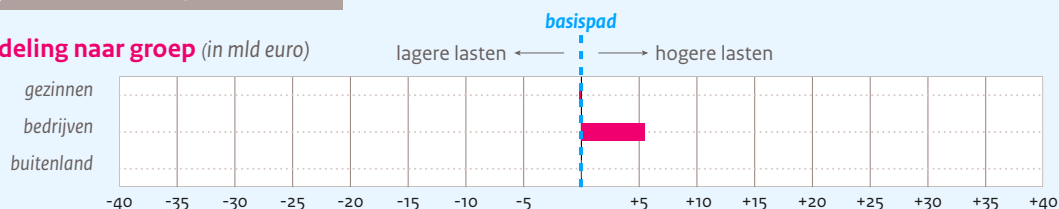
Overheidsuitgaven 2025

Effect beleidspakket (in mld euro)

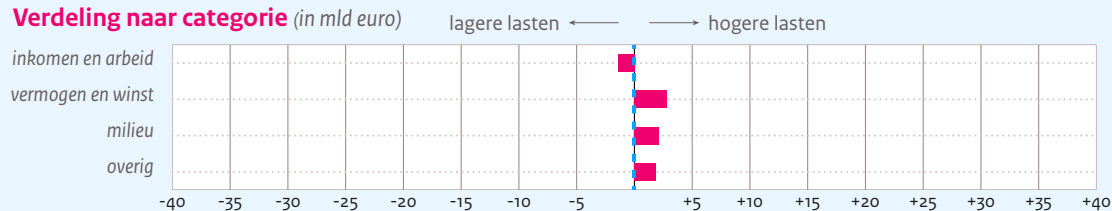

Lastenverdeling 2025

Verdeling naar groep (in mld euro)

Verdeling naar categorie (in mld euro)

Basispad

Het basispad is de verwachte ontwikkeling bij ongewijzigd beleid. Voor meer uitleg over basispaden zie hoofdstuk 12. Download [datbestand](#) [Keuzes in Kaart 2022-2025](#)

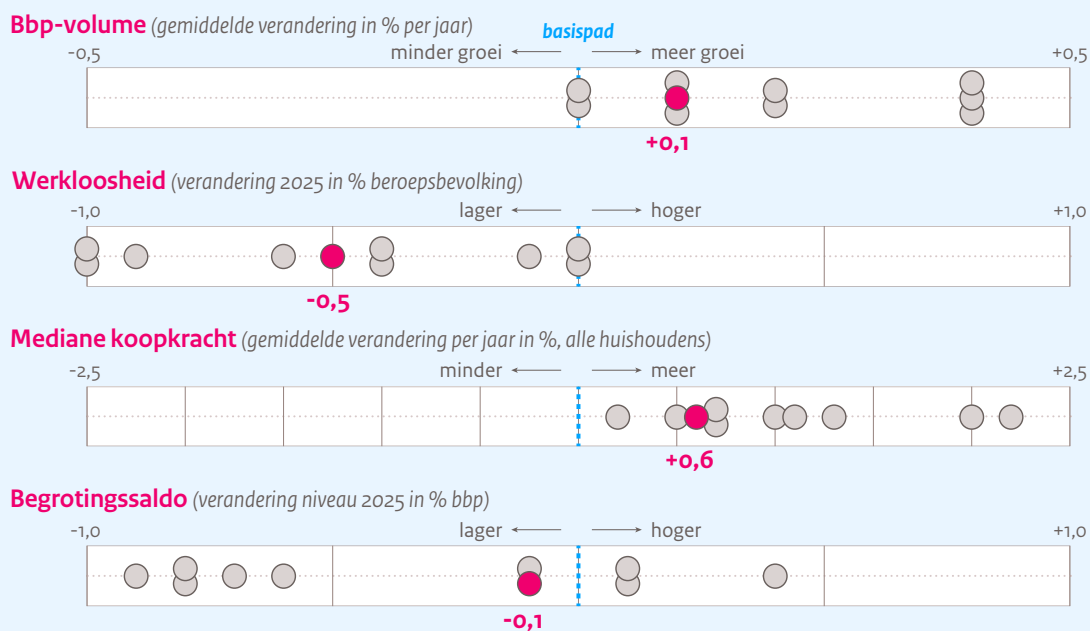
50PLUS: economische effecten

Overzicht van de effecten van het partijprogramma van 50PLUS tijdens de komende regeerperiode (middellange termijn) en daarna (lange termijn)

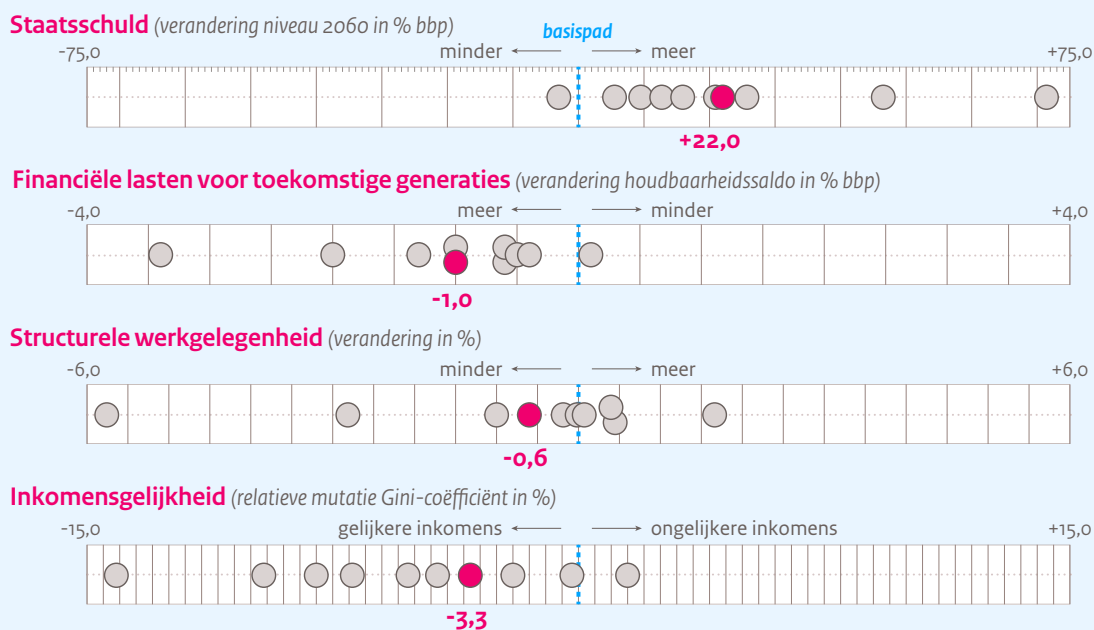

Effecten op middellange termijn (2022-2025)

● 50PLUS
○ andere partijen

Effecten op lange termijn

Basispad

Het basispad is de ontwikkeling die het CPB verwacht bij ongewijzigd beleid. Voor meer uitleg over de basispaden, zie hoofdstuk 12.

De data van de figuren kunt u downloaden via cpb.nl of via deze link: [databestand Keuzes in Kaart 2022-2025](#)

11.1 Overheidsbegroting

Het beleidspakket van 50PLUS verhoogt de overheidsuitgaven met 13,8 mld euro en verzwaart de beleidsmatige lasten met 5,4 mld euro. Dit zijn ex-ante mutaties, dat wil zeggen zonder de macro-economische doorwerking. Deze paragraaf bespreekt de budgettaire consequenties van het pakket van 50PLUS voor de overheidsbegroting op hoofdlijnen, een volledig overzicht van alle maatregelen is te vinden in de bijlage. Alle in deze paragraaf genoemde getallen zijn ten opzichte van het basispad, tenzij anders aangegeven.

In 2025 verhoogt 50PLUS de overheidsuitgaven per saldo met 13,8 mld euro ten opzichte van het basispad. De netto intensiveringen betreffen met name sociale zekerheid en zorg. Per saldo wordt het meest omgebogen bij internationale samenwerking.

Tabel 11.1 Effecten op de overheidsuitgaven van beleidspakket 50PLUS

	Basispad		Netto intensivering beleidspakket	Beleidspakket + basispad	Basispad	Beleidspakket + basispad
	mld euro				% per jaar	
	2021	2025	2025	2025	2022-2025	
Sociale zekerheid	102,0	105,4	7,2	112,7	0,8	2,5
Zorg	84,8	92,7	4,9	97,7	2,3	3,6
Openbaar bestuur	80,3	79,3	0,4	79,7	-0,3	-0,2
Onderwijs	41,9	43,2	0,7	43,9	0,7	1,2
Overdrachten bedrijven (a)	33,5	12,8	0,0	12,8	-21,3	-21,4
Internat. samenwerking	15,7	13,7	-0,8	12,9	-3,4	-4,8
Veiligheid	13,7	13,1	0,3	13,4	-1,1	-0,4
Bereikbaarheid	12,3	14,7	0,1	14,8	4,5	4,7
Defensie	11,1	10,7	0,4	11,1	-0,9	-0,1
Klimaat en milieu (b)			0,0	0,0		
Overig (b)			0,5	0,5		
Totaal uitgaven	395,3	385,6	13,8	399,3	-0,6	0,3

(a) De ontwikkeling van de overheidsuitgaven in het basispad wordt sterk beïnvloed door het opwaartse effect van de coronauitgaven in 2021. Dit speelt vooral bij de functie overdrachten aan bedrijven.

(b) Voor de functies Klimaat en milieu en Overig is geen basispad gespecificeerd, enkel de effecten van het beleidspakket worden gerapporteerd.

50PLUS intensificeert per saldo 7,2 mld euro in de **sociale zekerheid**. Dit komt vooral door een verhoging van de AOW-uitkering, de koppeling van uitkeringen aan de voorgestelde stijging van het wettelijk minimumloon en een verhoging van het vergoedingspercentage van de kinderopvang. Op de **zorg** intensificeert 50PLUS per saldo 4,9 mld euro. Dit is vooral het gevolg van het verlagen van het verplicht eigen risico in de Zvw en het middels een bestuurlijk akkoord verhogen van de zorglonen (zie paragraaf 11.2). 50PLUS intensificeert 0,4 mld euro op **openbaar bestuur**. Op **onderwijs** wordt voor 0,7 mld euro geïntensificeerd. Dit komt vooral doordat studenten in het hoger onderwijs een basisbeurs krijgen en het budget voor een leven lang leren wordt verhoogd.

De uitgaven aan **overdrachten aan bedrijven** blijven per saldo ongewijzigd. 50PLUS buigt per saldo 0,8 mld euro om op **internationale samenwerking**. De ontwikkelingssamenwerking wordt beperkt tot de armste landen. 50PLUS wil per saldo 0,3 mld euro meer uitgeven aan **veiligheid**. Op het terrein van **bereikbaarheid** komt 50PLUS tot een netto intensivering van 0,1 mld euro. 50PLUS wil per saldo 0,4 mld euro meer uitgeven aan **defensie**. De uitgaven aan **klimaat en milieu** blijven per saldo ongewijzigd. Op de **overige uitgaven** intensificeert 50PLUS 0,5 mld euro.

Het beleidspakket van 50PLUS leidt tot een stijging van de werkgelegenheid in de **sector overheid** van 0,6% per jaar ten opzichte van het basispad. De stijging komt vooral door het uitbreiden van het aantal beschutte werkplekken en intensiveringen bij defensie en in het onderwijs. Als gevolg van het beleidspakket vindt in de **zorgsector** een stijging van de werkgelegenheid plaats van 0,6% per jaar ten opzichte van het basispad. De stijging komt vooral door het verlagen van het verplicht eigen risico in de Zvw. Dit stimuleert de zorgconsumptie en daarmee de werkgelegenheid in de zorg.

Tabel 11.2 Werkgelegenheidseffecten bij de overheid en zorg van beleidspakket 50PLUS

	Basispad	Basispad	Effect	Beleids pakket +
	mln gewerkte uren,	% per jaar, 2022-2025	beleids pakket	basispad
	2021			
Sector overheid	1610	-0,1	0,6	0,5
Zorg	1850	2,3	0,6	2,9
Overheid en zorg	3460	1,2	0,6	1,8

50PLUS verzwakt de **beleidsmatige lasten** in 2025 met per saldo 5,4 mld euro ten opzichte van het basispad. **Gezinnen** betalen per saldo 0,2 mld euro minder belasting en premies. Deze lastenverlichting is voornamelijk het gevolg van het verlagen van het lage tarief in de inkomstenbelasting en het verhogen en langzamer afbouwen van de ouderenkorting. De lasten voor gezinnen worden verzwakt door een accijnsverhoging op tabak en alcohol en een verhoging van het verlaagde btw-tarief voor bepaalde productgroepen naar 21%. Voor **bedrijven** stijgen de beleidsmatige lasten per saldo met 5,5 mld euro. Dit komt vooral door een verhoging van het hoge vpb-tarief naar 29% en de introductie van een verpakkingenbelasting. De beleidsmatige lasten voor het **buitenland** worden per saldo met 0,1 mld euro verhoogd.

De beleidsmatige lastenverzwaring van 5,4 mld euro is ook op te bouwen vanuit de verschillende lastencategorieën. De lasten op **inkomen en arbeid** worden per saldo met 1,4 mld euro teruggebracht. Deze lasten dalen met name door aanpassingen in de inkomstenbelasting en de ouderenkorting. In de inkomstenbelasting wordt naast de lastenverlichting door het verlagen van het lage tarief een toptarief ingevoerd voor inkomens boven de 100.000 euro, dat de lasten verzwakt. De lasten op **vermogen en winst** worden per saldo met 2,8 mld euro verzwakt. Dit is met name het gevolg van de verhoging van het hoge vpb-tarief. De belastingen op **milieu** worden door 50PLUS per saldo verzwakt met 2,1 mld euro. De introductie van een verpakkingenbelasting en invoering van een vrachtwagenheffing zijn zorgen voor deze lastenverzwaring. 50PLUS verhoogt per saldo de **overige** lasten met 1,9 mld euro. Dit komt door de verhoging van de alcohol- en tabaksaccijns en de verhoging van het btw-tarief voor verschillende productgroepen.

Tabel 11.3 Effecten op lastenontwikkeling van beleidspakket 50PLUS

	Basispad	Effect beleidspakket	Beleids pakket + basispad
<i>mutatie in mld euro</i>			
2022-2025			
Beleidsmatige lastenontwikkeling	6,2	5,4	11,6
... waarvan gezinnen	4,2	-0,2	4,1
... waarvan bedrijven	1,9	5,5	7,3
... waarvan buitenland	0,1	0,1	0,2
...			
... waarvan inkomen en arbeid	4,9	-1,4	3,5
... waarvan vermogen en winst	0,7	2,8	3,5
... waarvan milieu	0,5	2,1	2,5
... waarvan overig	0,2	1,9	2,1
...			
Niet-EMU-relevante lasten		0,0	0,0
... waarvan gezinnen		0,0	0,0
... waarvan bedrijven		0,0	0,0
... waarvan buitenland		0,0	0,0
...			
* Substantiële (niet-EMU-relevante) lasten na kabinetsperiode. + is lastenverzwaring, - is lastenverlichting.			

Het beleidspakket van 50PLUS heeft verschillende gevolgen voor decentrale overheden. 50PLUS vergroot het takenpakket van decentrale overheden, vooral door uitbreiding van het aantal beschutte werkplekken. Daarnaast verhoogt 50PLUS het budget van het gemeente- en provinciefonds met 0,7 mld euro. 50PLUS verlaagt de lokale lasten met 0,5 mld euro en verhoogt het gemeente- en provinciefonds met hetzelfde bedrag ter compensatie.

11.2 Zorg

50PLUS verhoogt de collectieve zorguitgaven met 4,9 mld euro in 2025 ten opzichte van het basispad. Dit is opgebouwd uit een verhoging van de collectieve Zvw-uitgaven met 3,3 mld euro, een verhoging van de collectieve Wlz-uitgaven met 0,5 mld euro en een verhoging van de overige zorguitgaven met 1,1 mld euro.

Tabel 11.4 Effecten op belangrijkste indicatoren zorg van beleidspakket 50PLUS

	Stand 2021	Basispad	Effect beleidspakket	Beleidspakket + basispad
	mld euro			niveau 2025 in mld euro
Curatieve zorg (Zvw)				
Collectieve uitgaven (a)	47,1	50,9	3,3	54,2
a.g.v. (budget)maatregelen			-0,8	
eigen betalingen			2,9	
aanpassing basispakket			0,0	
overig			1,2	
Eigen betalingen (b) (in euro p.p.)	3,3 (227)	3,4 (235)	-1,4 (-96)	2,0 (139)
Langdurige zorg (Wlz)				
Collectieve uitgaven (a)	25,2	29,2	0,5	29,7
a.g.v. (budget)maatregelen			0,0	
eigen betalingen			0,0	
overig			0,5	
Overig (o.a. Wmo/jeugd)	12,6	12,6	1,1	13,8
Collectieve zorguitgaven (a)	84,8	92,7	4,9	97,7
(a) Nettobedragen. (b) Dit betreft de eigen betalingen onder het verplicht eigen risico voor verzekerde curatieve zorg. In het basispad is het eigen risico 400 euro per persoon in 2025 (in prijzen 2021). In lopende prijzen is dit 420 euro. Merk daarbij op dat niet iedereen het eigen risico vol maakt.				

In de **curatieve zorg** voert 50PLUS binnen het huidige stelsel van gereguleerde concurrentie een aantal wijzigingen door. Zo voert 50 PLUS een kostenbeheersingsinstrument in de Zvw in, waarbij een onafhankelijke autoriteit de wettelijk opdracht krijgt om door beheer van het verzekerde pakket de groei van de zorgkosten te beperken tot de groei uit hoofde van demografie en lonen en prijzen.

Daarnaast verlaagt 50PLUS het verplichte **eigen risico** in de Zvw met 200 euro. De gemiddelde eigen betalingen in de Zvw nemen hierdoor af met 96 euro per persoon tot 139 euro.

Verder wil 50PLUS in de curatieve zorg een bestuurlijk akkoord afsluiten om de lonen van werknemers in de Zvw te verhogen met 2% en intensificeert in huisartsenzorg en eerstelijnsgezondheidscentra.

In de intramurale **langdurige zorg** wil 50PLUS een bestuurlijk akkoord afsluiten om de lonen van werknemers te verhogen met 2%.

Bij de **overige zorg** wil 50PLUS een bestuurlijk akkoord afsluiten om de lonen van werknemers in de Wmo en jeugdzorg te verhogen met 2%. Daarnaast intensificeert 50PLUS in het stimuleren van innovatie.

11.3 Macro-economische effecten

De bbp-groei ligt gemiddeld 0,1%-punt per jaar boven het basispad. De overheidsbestedingen nemen toe, vooral door intensiveringen in de collectief gefinancierde zorg, onder andere vanwege het verlagen van het eigen risico. Hogere uitkeringen en hogere lonen vergroten het inkomen, waardoor mensen meer gaan consumeren. De hogere binnenlandse vraag leidt tot een lichte toename van de bedrijfsinvesteringen. Hiertegenover staat een daling van de uitvoer ten opzichte van het basispad, omdat hogere arbeidskosten en lastenverzwaring bij bedrijven tot een verslechtering van de concurrentiepositie leiden.

De werkloosheid komt in 2025 0,5%-punt lager uit dan in het basispad. Dit komt voornamelijk door een afname van het arbeidsaanbod, de totale werkgelegenheid blijft ongewijzigd ten opzichte van het basispad. Door intensiveringen neemt de werkgelegenheid in de zorg toe, maar de totale werkgelegenheid blijft ongewijzigd vanwege hogere arbeidskosten en de flexibilisering van de AOW-leeftijd. Hierdoor neemt ook het arbeidsaanbod af.

Zowel de cao-lonen als de inflatie nemen toe door het pakket van 50PLUS. De cao-lonen bij bedrijven nemen met 0,5%-punt per jaar meer toe dan in het basispad. De dalende werkloosheid en verhoging van het minimumloon hebben een opwaarts effect op de lonen, wat versterkt wordt door het effect van een hogere inflatie. De inflatie neemt vooral vanwege hogere productgebonden belastingen en hogere arbeidskosten toe. Ook in reële termen stijgen de cao-lonen ten opzichte van het basispad.

Tabel 11.5 Macro-economische effecten van beleidspakket 50PLUS

	Basispad	Effect beleidspakket	Beleids­pakket + basispad
<i>gemiddelde verandering in % per jaar, 2022-2025</i>			
Volume bestedingen en productie			
Bruto binnenlands product	1,5	0,1	1,6
Consumptie huishoudens	2,4	0,3	2,7
Overheidsbestedingen	1,2	0,7	1,9
Investerings­bedrijven	1,4	0,1	1,5
Uitvoer goederen en diensten	3,6	-0,2	3,4
Lonen en prijzen			
Cao-loon bedrijven	1,5	0,5	2,0
Inflatie (hicp, a)	1,5	0,3	1,8
Reële arbeidskosten bedrijven	0,4	0,3	0,7
Arbeidsmarkt			
Werkgelegenheid (gewerkte uren)	0,9	0,0	0,9
... waarvan bedrijven	1,0	0,0	1,0
	<i>niveau 2025 in %</i>	<i>effect op niveau in %-punt</i>	<i>niveau 2025 in %</i>
Werkloze beroepsbevolking	4,5	-0,5	4,0
Arbeidsinkomensquote bedrijven	74,7	0,4	75,1
a) geharmoniseerde consumenten­prijsindex.			

11.4 Overheidssaldo en overheidsschuld

Het EMU-saldo in 2025 bedraagt -1,3% bbp door het 50PLUS-pakket. Door de maatregelen neemt het saldo initieel af met 0,9% bbp. De macro-economische doorwerking zorgt voor een toename van het saldo met 0,8% bbp. Het EMU-saldo komt daarmee 0,1% bbp lager uit dan in het basispad. Het structurele EMU-saldo corrigeert voor tijdelijke effecten van het beleidspakket op de economische groei. Het effect van het beleidspakket op het structurele saldo is groter dan het effect op het EMU-saldo. Het structurele saldo houdt geen rekening met aanpassingen van het beleidspakket, de arbeidsmarkt en de economie na de kabinetsperiode.

Het positieve doorwerkingseffect komt door de hogere consumptie als gevolg van het toegenomen inkomen van huishoudens en de intensiveringen die werkgelegenheid in de zorg creëren. Deze leiden tot extra btw-opbrengsten en inkomsten via de loon- en inkomstenbelasting. Het negatieve doorwerkingseffect van de lastenverzwaring voor bedrijven is tegelijkertijd beperkt, omdat op de korte termijn daarmee vooral de investeringen en uitvoer worden geraakt en de belastingdruk hierop relatief laag is. Gelijktijdige intensiveringen in de sociale zekerheid en zorg en lastenverzwaring voor bedrijven resulteren daarom in een groot doorwerkingseffect ten opzichte van het initiële effect op het EMU-saldo.

Ondanks de afname van het EMU-saldo daalt de schuldquote in 2025 ten opzichte van het basispad. Dit komt door de toename van het nominale bbp (de noemer van de schuldquote). Het nominale bbp stijgt door zowel meer economische groei als een hogere bbp-prijs.

Tabel 11.6 Effecten op overheidssaldo en overheidsschuld van beleidspakket 50PLUS

	2025
	% bbp
EMU-saldo	
Basispad	-1,2
Initieel effect beleidspakket	-0,9
Doorwerkingseffect beleidspakket	0,8
EMU-saldo inclusief effect beleidspakket	-1,3
Structureel EMU-saldo (a)	
Basispad	-0,7
Effect beleidspakket	-0,3
Structureel EMU-saldo inclusief effect beleidspakket	-1,0
EMU-schuld	
Basispad	59,7
Effect beleidspakket	-1,0
EMU-schuld inclusief effect beleidspakket	58,7
a) EMU-saldo gecorrigeerd voor de conjunctuur en bijzondere eenmalige factoren.	

11.5 Koopkrachteffecten

Als gevolg van het beleidspakket van 50PLUS verbetert de mediane koopkracht van alle huishoudens gemiddeld met 0,6% per jaar ten opzichte van het basispad (zie de puntenwolk en boxplot verderop in deze paragraaf). 50PLUS verhoogt onder andere het minimumloon (met koppeling van sociale en loongerelateerde uitkeringen) en de AOW en verlaagt het lage tarief in de inkomstenbelasting. Ook worden het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag verhoogd. Daartegenover staat onder andere dat 50PLUS de kinderbijslag verlaagt en de inkomensondersteuning AOW afschaft. Rekening houdend met de inflatie (gemeten aan de hand van de cpi), nemen door het beleidspakket van 50PLUS de reële cao-lonen bij bedrijven 0,3% per jaar meer toe dan in het basispad.

Rond dit mediane koopkrachtbeeld is sprake van spreiding. De helft van alle huishoudens gaat er gemiddeld tussen de 0,3% en 1,2% per jaar op vooruit. Voor bepaalde groepen kan de spreiding nog wat verder oplopen tot een koopkrachtachteruitgang van 0,8% gemiddeld per jaar (hoogste 20% inkomens) of een koopkrachtvooruitgang van 2,3% gemiddeld per jaar (uitkeringsgerechtigden).

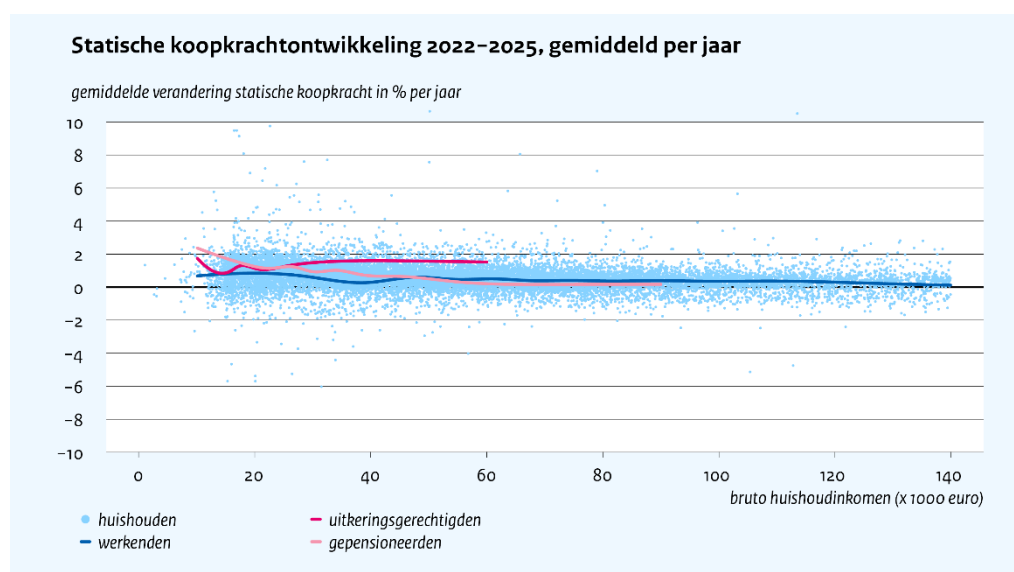
Het pakket is in doorsnee het meest gunstig voor de laagste (+1,4% per jaar) en lagere middeninkomens (+1,1% per jaar). Zij hebben het meeste voordeel van het verlagen van het tarief eerste schijf, het verhogen van het WML en het verhogen van de AOW. Hogere middeninkomens en hogere inkomens profiteren in mindere mate van deze maatregelen.

Het pakket pakt relatief gunstig uit voor uitkeringsgerechtigden (+1,5% per jaar) en gepensioneerden (+1,2% per jaar) ten opzichte van werkenden (+0,4% per jaar). Gepensioneerden profiteren van de verhoging van de AOW en uitkeringsgerechtigden hebben vooral voordeel van de verhoging van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen. Ook werkenden met lagere inkomens hebben voordeel van het hogere minimumloon, maar dit geldt niet of slechts beperkt voor werkenden met een midden- of hoger inkomen. Een deel van de uitkeringsgerechtigden gaat er meer dan 2,3% per jaar op vooruit. Dit is toe te schrijven aan een samenloop van meerdere koopkrachtverhogende maatregelen.

Het pakket is in doorsnee gunstiger voor alleenstaanden (+0,9% per jaar) dan voor alleen- (+0,4% per jaar) en tweeverdieners (+0,5% per jaar). Alleenstaanden hebben relatief gezien meer voordeel van de verhogingen van het minimumloon (en de daaraan gekoppelde uitkeringen) en de AOW dan paren.

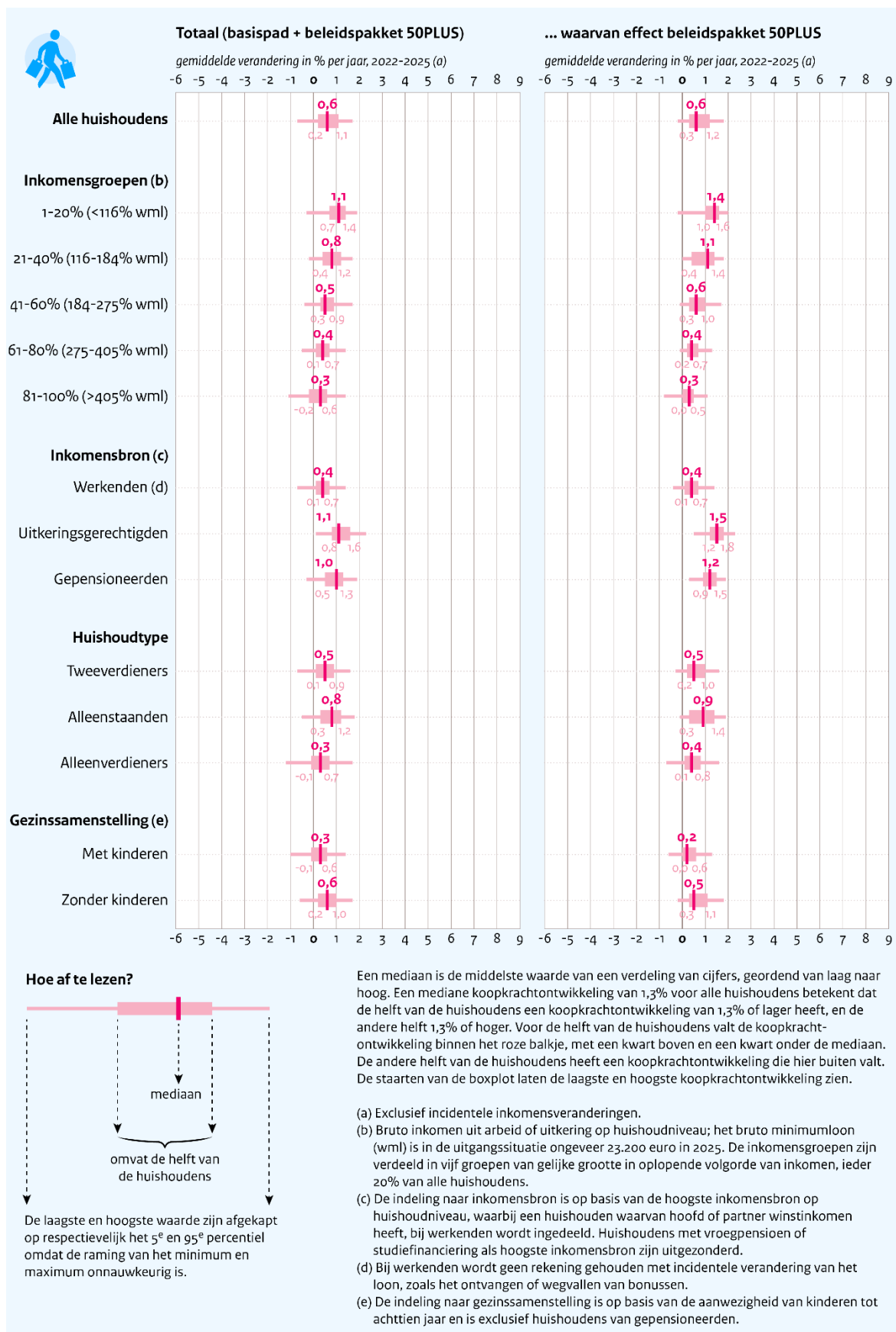
Huishoudens zonder kinderen (+0,5% per jaar) gaan er in doorsnee meer op vooruit dan huishoudens met kinderen (+0,2% per jaar). Het verschil wordt vooral veroorzaakt door de verlaging van de kinderbijslag. Huishoudens met kinderen profiteren wel van het verhoogde kindgebonden budget en de hogere vergoedingspercentages binnen de kinderopvangtoeslag.

Figuur 11.1 Koopkrachtontwikkeling basispad inclusief beleidspakket 50PLUS, gemiddeld per jaar ³²

³² Koopkracht naar inkomensbron en huishoudinkomen, mutaties in %, gemiddeld per jaar.

Figuur 11.2 Boxplot koopkrachtontwikkeling basispad inclusief beleidspakket 50PLUS, gemiddeld per jaar

11.6 Langetermijnbeleideffecten op inkomensverdeling

Het beleidspakket leidt per saldo tot meer inkomensgelijkheid op de lange termijn dan in het basispad. Ten opzichte van het basispad ligt de Gini-coëfficiënt 3,3% lager.

Tabel 11.7 Langetermijneffecten op de inkomensverdeling van beleidspakket 50PLUS

	Basispad (a)	Effect beleidspakket (b)	Beleidspakket + basispad (c)
% (positief = minder inkomensgelijkheid)			
Mutatie in de Gini-coëfficiënt	0,6	-3,3	-2,7
(a) Basispad geeft de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt weer in het basispad in de structurele situatie, waarbij doorlopend beleid is afgekapt in 2060.			
(b) Effect beleidspakket toont het effect van het beleidspakket op de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt.			
(c) Basispad + beleidspakket geeft de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt weer voor het basispad inclusief de effecten van het voorgestelde beleidspakket.			

De toename in inkomensgelijkheid is het gevolg van zowel fiscale maatregelen als maatregelen op het terrein van de sociale zekerheid. Fiscale maatregelen die voor meer inkomensgelijkheid zorgen zijn onder andere het invoeren van een toptarief in de inkomstenbelasting en het verhogen van de ouderenkorting. Het verhogen van de arbeidskorting voor AOW-gerechtigden leidt juist tot iets minder inkomensgelijkheid. Binnen de sociale zekerheid en de zorg geldt dat het verhogen van het wettelijk minimumloon (met doorwerking in zowel hogere lonen, toeslagen als uitkeringen) en het verhogen van de AOW voor meer inkomensgelijkheid zorgen. Het afschaffen van de inkomensondersteuning AOW en het verlagen van de kinderbijslag zorgen juist voor minder inkomensgelijkheid.

11.7 Structurele werkgelegenheidseffecten

In totaal verlagen de maatregelen van 50PLUS de structurele werkgelegenheid in uren met 0,6%. Deze daling is vooral het gevolg van een maatregel bij het pensioenstelsel. 50PLUS biedt personen de mogelijkheid om hun AOW-uitkering tot twee jaar eerder of vijf jaar later in te laten gaan. Ouderen treden hierdoor gemiddeld eerder uit.

Tabel 11.8 Effecten van beleidspakket 50PLUS op de structurele werkgelegenheid in uren

	Effect beleidspakket
verandering t.o.v. basispad in %	
Werkgelegenheid in uren	-0,6
...waarvan fiscaal	0,1
...waarvan sociale zekerheid/arbeidsmarktbeleid	-0,2
...waarvan pensioen	-0,5
(a) Door afronding kan het totaal afwijken van de som van de onderdelen.	
(b) 0,1% staat ongeveer gelijk aan 7500 voltijdsbanen.	

Van de maatregelen bij de sociale zekerheid en het arbeidsmarktbeleid leiden de verhoging van de bijstand en het minimumloon tot een afname van de werkgelegenheid. Het hogere minimumloon zorgt ervoor dat werkgevers minder personen in dienst nemen, terwijl de hogere bijstand werken financieel minder aantrekkelijk maakt. De uitbreiding van het aantal beschutte werkplekken beperkt de daling in de werkgelegenheid.

11.8 Financiële lasten voor toekomstige generaties

Het beleidspakket van 50PLUS verhoogt de financiële lasten voor toekomstige generaties ten opzichte van het basispad. Het houdbaarheidssaldo verslechtert met 1,0% bbp tot -3,4% bbp. 50PLUS verhoogt structureel de uitgaven, vooral op het terrein van sociale zekerheid en zorg. Tegenover de hogere uitgaven staat een kleinere stijging van de overheidsinkomsten, vooral binnen de vennootschapsbelasting en indirecte belastingen. Het beleidspakket van 50PLUS verlaagt de structurele werkgelegenheid: omdat minder mensen gaan werken en belasting betalen, verhoogt dit de lasten voor toekomstige generaties.

Ten opzichte van het basispad neemt het netto profijt dat burgers hebben van de overheid, in de komende kabinetsperiode en tot 2060 toe, maar neemt het netto profijt vanaf 2060 af.³³ Door de geleidelijke ingroei van veel maatregelen is het gemiddelde effect van het beleidspakket van 50PLUS de komende vier jaar nog relatief beperkt. Na de kabinetsperiode nemen de baten verder toe, met name door de toenemende uitgaven die gepaard gaan met het herinvoeren van de basisbeurs. Daarnaast zorgt de vergrijzing ervoor dat de hogere zorguitgaven na de kabinetsperiode verder zullen stijgen. Vanaf 2060 wordt technisch verondersteld dat de overheidsfinanciën houdbaar worden gemaakt. Om dit te bereiken zijn extra ombuigingen of lastenverzwaringen nodig, waardoor het netto profijt vanuit de overheid afneemt.

In 2060 komt de staatsschuld 22,0% bbp hoger uit door het beleidspakket van 50PLUS. Doordat de overheidsinkomsten structureel achterblijven bij de overheidsuitgaven, stijgt de schuldprojectie van 50PLUS ten opzichte van het basispad.

³³ Het netto profijt is gerelateerd aan het overheidssaldo, maar de twee begrippen meten niet precies hetzelfde. Zo blijven EMU-relevante transacties met het buitenland (waaronder uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking en belastingen betaald door het buitenland) buiten het netto-profijtbegrip en bevat het netto profijt een toegerekend rendement op de kapitaalgoederenvoorraad van de overheid.

Tabel 11.9 Effecten op financiële lasten voor toekomstige generaties van beleidspakket 50PLUS

	Basispad	Effect beleidspakket	Beleidspakket + basispad
	% bbp	% bbp	% bbp
Houdbaarheidssaldo	-2,4	-1,0	-3,4
... waarvan structurele beleidsimpuls		-1,0	
... waarvan doorwerkingseffecten (o.a. vergrijzing)		0,2	
... waarvan effect structurele werkgelegenheid		-0,1	
Netto profijt van de overheid			
2022 - 2025	2,7	0,4	3,1
2026 - 2059	2,3	1,1	3,4
2060 en verder (a)	-0,5	-0,5	-1,0
Overheidsschuld			
Schuldprojectie 2060 (b)	47,4	22,0	69,4
(a) Inclusief de resterende houdbaarheidsopgave na 2060.			
(b) Aangenomen is een rente op staatsobligaties gebaseerd op de rentetermijnstructuur met UFR.			

A.10 50PLUS

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van het door 50PLUS aangeleverde beleidspakket en zijn effecten op de overheidsuitgaven en de lasten. De bedragen zijn ex-ante, in prijzen 2021 en betreffen afwijkingen ten opzichte van het basispad.

A.10.1 Uitgaven

50PLUS intensiveert per saldo 13,8 mld euro op de overheidsuitgaven in 2025. Na een opsomming van de uitgavenmaatregelen volgt een tabel.

Sociale zekerheid

- 50PLUS verhoogt de bruto AOW-uitkeringen met 10%. Dit is een intensivering van 4,2 mld euro. (50PLUS_103)
- 50PLUS verhoogt het wettelijk minimumloon met 10%, boven op de standaardkoppeling van het wml aan de contractloonstijging. De gekoppelde uitkeringen (behalve de AOW) volgen deze extra stijging, boven op de standaardkoppeling van uitkeringen aan het wml. Hierdoor nemen de socialezekerheidsuitgaven toe met 3,3 mld euro. (50PLUS_104_a, 50PLUS_104_c, 50PLUS_104_d, 50PLUS_104_e, 50PLUS_104_f, 50PLUS_104_g, 50PLUS_104_h, 50PLUS_104_i)
- 50PLUS verhoogt het vergoedingspercentage voor kinderopvang voor verzamelinkomens tot 67.000 euro naar 100%. Voor hogere inkomens wordt een vast vergoedingspercentage van 80% geïntroduceerd. Dit is een intensivering van 1,3 mld euro. (50PLUS_108)
- 50PLUS verhoogt het kindgebonden budget met 25%. De extra bedragen voor alleenstaande ouders en voor kinderen vanaf 12 jaar worden niet verhoogd. Dit is een intensivering van 0,5 mld euro. (50PLUS_162_b)
- 50PLUS breidt het aantal beschutte werkplekken uit met 20.000 plekken. Dit is een intensivering van 0,5 mld euro. (50PLUS_123)
- 50PLUS biedt de mogelijkheid om de AOW maximaal twee jaar eerder of vijf jaar later, actuariel neutraal, in te laten gaan. De effecten zijn het saldo van die van de eerdere en latere opname. In 2025 leidt dit tot een intensivering van 0,4 mld euro, omdat naar verwachting meer mensen zullen kiezen voor eerdere dan latere ingang van de AOW. Na verloop van tijd speelt het effect van de lagere uitkeringen van de groep die eerder opneemt een toenemende rol, daardoor leidt dit structureel tot een ex-ante ombuiging van 0,2 mld euro. (50PLUS_101_a)
- 50PLUS intensiveert 0,1 mld euro ter subsidiëring van de beveiliging van huizen van ouderen, chronisch zieken en gehandicapten. (50PLUS_115)
- 50PLUS verlaagt de kinderbijslag met 43%. Dit is een ombuiging van 1,5 mld euro. (50PLUS_162_a)
- 50PLUS schaft de inkomensondersteuning AOW (IO-AOW) af. Dit is een ombuiging van 1,1 mld euro. (50PLUS_161)
- Als gevolg van het verlagen van het eigen risico in de Zvw, daalt het recht op zorgtoeslag. Dit is een ombuiging van 0,6 mld euro. (50PLUS_106_c)

Zorg

- 50PLUS verlaagt het verplichte eigen risico in de Zvw met 200 euro. Omdat de partij ook een instrument invoert voor het beperken van de groei van zorgkosten in de Zvw (50PLUS_173) valt de intensivering lager uit. Per saldo gaat het om een intensivering in de Zvw van 2,9 mld euro. Het gaat deels om een verschuiving van private naar collectieve zorguitgaven. (50PLUS_106_a, 50PLUS_106_d)
- 50PLUS heeft de intentie om bestuurlijke akkoorden af te sluiten met werkgevers, werknemers, zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten om de lonen in de zorg met 2% te verhogen. Dit is een

intensivering van 0,6 mld euro in de Zvw, 0,4 mld euro in de Wlz en 0,2 mld euro in de Wmo/jeugdzorg. De totale intensivering is 1,2 mld euro. (50PLUS_125_a, 50PLUS_125_b, 50PLUS_125_c, 50PLUS_125_d)

- 50PLUS intensificeert taakstellend 0,6 mld euro in huisartsenzorg en eerstelijns gezondheidscentra. (50PLUS_110)
- 50PLUS stelt een preventiefonds in dat kosteneffectieve en evidence based activiteiten financiert die bijdragen aan extra gezonde levensjaren van kwetsbare groepen. Dit is een intensivering van 0,4 mld euro. (50PLUS_170)
- 50PLUS intensificeert taakstellend 0,3 mld euro in kleinschalige zorgvormen in de Wlz. (50PLUS_109)
- 50PLUS intensificeert 0,7 mld euro in het gemeente- en provinciefonds, zie maatregel 50PLUS_175_a. Omdat gemeenten vrijheid hebben bij het besteden van de middelen van het gemeentefonds, is verondersteld dat de intensivering deels neerslaat bij zorg. Dit is een intensivering van 0,3 mld euro in Wmo/jeugdzorg. (50PLUS_175_b, 50PLUS_175_c)
- 50PLUS intensificeert taakstellend 0,3 mld euro in de zorg met het oog op het stimuleren van innovatie. (50PLUS_171)
- 50PLUS voert een kostenbeheersingsinstrument in de Zvw in, waarbij een onafhankelijke autoriteit de wettelijke opdracht krijgt om de groei van de zorgkosten te beperken tot de groei uit hoofde van demografie en lonen en prijzen. Bij overschrijding van het maximale groeipercentage heeft de autoriteit het mandaat om het pakket te beperken. Als flankerend beleid intensificeert 50PLUS in onderzoek naar de effectiviteit en kosteneffectiviteit van zorg in het basispakket, om beter onderbouwde pakketkeuzes te kunnen maken. Dit is een ombuiging van 0,8 mld euro. (50PLUS_173)
- 50PLUS stelt meerjarige contracten en budgetafspraken in de Wlz verplicht. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (50PLUS_131)
- 50PLUS geeft gemeenten de taak valpreventieprogramma's aan te (laten) bieden voor hun inwoners van 65 jaar en ouder. Hiervoor intensificeert 50PLUS in de Wmo. Deze programma's leiden tot besparingen in de Zvw en Wlz. Per saldo is er een beperkte ombuiging. (50PLUS_132_a, 50PLUS_132_b, 50PLUS_132_c)

Openbaar bestuur

- 50PLUS intensificeert 0,7 mld euro in het gemeente- en provinciefonds met het oog op begeleiding in de bijstand (0,3 mld euro) en programma's voor ouderen en laaggeletterden (0,4 mld euro). Omdat gemeenten vrijheid hebben bij het besteden van de middelen van het gemeentefonds, is verondersteld dat de intensivering deels neerslaat bij openbaar bestuur (0,4 mld euro) en deels bij zorg (50PLUS_175_b, 50PLUS_175_c). (50PLUS_175_a)

Onderwijs

- 50PLUS heeft de intentie om bestuurlijke akkoorden af te sluiten met bonden, scholen en werknemers in de onderwijssector om de lonen in het primair en voortgezet onderwijs te verhogen. Dit is een intensivering van 0,4 mld euro. (50PLUS_124)
- 50PLUS verhoogt het budget voor leven lang leren. De partij beoogt hiermee het publiek scholingsaanbod te vergroten en het levenlanglerenkrediet te verruimen. Dit is een intensivering van 0,3 mld euro in 2025 en 0,5 mld euro structureel. (50PLUS_120)
- 50PLUS voert de basisbeurs voor het hoger onderwijs opnieuw in, thuiswonende studenten ontvangen ongeveer 110 euro per maand en uitwonende studenten ongeveer 300 euro per maand. Dit betekent een intensivering van 0,3 mld euro in 2025 en 1,2 mld euro structureel. Het budgettaire effect van deze maatregel groeit langzaam in vanwege de prestatiebeurssystematiek. (50PLUS_176)
- 50PLUS verlaagt de lumpsum in het primair, voortgezet en hoger onderwijs door het afschaffen van de subsidies voor gemiddelde schoolgrootte, humanistisch vormend en godsdienstonderwijs,

hoogbegaafden, en leerplusarrangement, alsmede de functiemix/Randstadmix en lerarenbeurs. Dit is een ombuiging van 0,2 mld euro in 2025 en 0,3 mld euro structureel. (50PLUS_163)

- 50PLUS kort op subsidies. Deze generieke subsidietaakstelling leidt tot een beperkte besparing op onderwijs. (50PLUS_157_b)

Overdrachten aan bedrijven

- 50PLUS introduceert een subsidieregeling voor nieuwbouwprojecten voor woningen. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro. (50PLUS_112)
- 50PLUS kort op subsidies. Deze generieke subsidietaakstelling leidt tot een besparing op overdrachten aan bedrijven van 0,1 mld euro. (50PLUS_157_e)

Internationale samenwerking

- 50PLUS beperkt de ontwikkelingssamenwerking tot de armste landen (Least Developed Countries in de OESO-classificatie). Dit is een ombuiging van 0,7 mld euro. (50PLUS_159)
- 50PLUS kort op de budgetten voor opvang van vluchtelingen in de regio. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (50PLUS_160)
- 50PLUS kort op subsidies. Deze generieke subsidietaakstelling leidt tot een beperkte besparing op internationale samenwerking. (50PLUS_157_f)

Veiligheid

- 50PLUS intensificeert 0,3 mld euro in de politie. (50PLUS_113)
- 50PLUS verlaagt de griffierechten taakstellend met 0,1 mld euro. (50PLUS_114)
- 50PLUS kort op subsidies. Deze generieke subsidietaakstelling leidt tot een beperkte besparing op veiligheid. (50PLUS_157_a)

Bereikbaarheid

- De invoering van de vrachtwagenheffing van 50PLUS (50PLUS_174) gaat gepaard met invoerings- en uitvoeringskosten. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro. (50PLUS_174_d)

Defensie

- 50PLUS verhoogt het defensiebudget met 0,4 mld euro. (50PLUS_121)

Klimaat en milieu

- 50PLUS kort op subsidies. Deze generieke subsidietaakstelling leidt tot een beperkte besparing op milieu. (50PLUS_157_d)

Overig

- 50PLUS introduceert een verhuispremie voor huishoudens die vertrekken uit de sociale huursector en voor alleenstaanden die vanuit een sociale huurwoning gaan samenwonen. Dit is een taakstellende intensivering van 0,4 mld euro. (50PLUS_128)
- 50PLUS geeft alleenstaande gepensioneerden een prikkel om te gaan samenwonen door middel van een verhuispremie. Dit is een taakstellende intensivering van 0,1 mld euro. (50PLUS_127)
- 50PLUS kort op subsidies. Deze generieke subsidietaakstelling leidt tot een beperkte besparing op overige uitgaven. (50PLUS_157_g)

Tabel A.19 Netto intensiveringen ten opzichte van het basispad in 2025, ex ante, mld euro

(+) betekent intensivering, (-) betekent ombuiging.	2025
Sociale zekerheid	7,2
Verhogen AOW-uitkering (50PLUS_103)	4,2
Wml 10% verhogen met koppeling uitkeringen (50PLUS_104_a, 50PLUS_104_c, 50PLUS_104_d, 50PLUS_104_e, 50PLUS_104_f, 50PLUS_104_g, 50PLUS_104_h, 50PLUS_104_i)	3,3
Verhogen vergoedingspercentages kinderopvang (50PLUS_108)	1,3
Verhogen kindgebonden budget (50PLUS_162_b)	0,5
Uitbreiden beschutte werkplekken met 20.000 plekken (50PLUS_123)	0,5
Flexibele AOW-leeftijd: tot twee jaar eerder en vijf jaar later (50PLUS_101_a)	0,4
Subsidiebudget beveiligen eigen woning (50PLUS_115)	0,1
Verlagen kinderbijslag (50PLUS_162_a)	-1,5
Afschaffen Inkomensondersteuning AOW (IO-AOW) (50PLUS_161)	-1,1
Verlagen eigen risico in de Zvw met 200 euro, zorgtoeslag (50PLUS_106_c)	-0,6
Zorg	4,9
Verlagen eigen risico in de Zvw met 200 euro (50PLUS_106_a, 50PLUS_106_d)	2,9
Verhoging zorglonen met bestuurlijk akkoord (50PLUS_125_a, 50PLUS_125_b, 50PLUS_125_c, 50PLUS_125_d)	1,2
Intensivering huisartsenzorg en eerstelijns gezondheidscentra (50PLUS_110)	0,6
Nationaal preventiefonds (50PLUS_170)	0,4
Intensivering kleinschalige zorg in de Wlz (50PLUS_109)	0,3
Verhoging gemeente- en provinciefonds: intensivering Wmo/jeugdzorg (50PLUS_175_b, 50PLUS_175_c)	0,3
Intensivering in innovatie in de zorg (50PLUS_171)	0,3
Instrument voor beperken groei zorgkosten in Zvw, inclusief investering in kennisopbouw (50PLUS_173)	-0,8
Verplichten meerjarige contracten en budgetafspraken in de Wlz (50PLUS_131)	-0,1
Valpreventie bij 65-plussers (50PLUS_132_a, 50PLUS_132_b, 50PLUS_132_c)	0,0
Openbaar bestuur	0,4
Verhoging gemeente- en provinciefonds: intensivering openbaar bestuur (50PLUS_175_a)	0,4
Onderwijs	0,7
Verhogen van salarissen in po en vo (50PLUS_124)	0,4
Leven lang leren: flexibeler publiek scholingsaanbod en verruimen levenlanglerenkrediet (50PLUS_120)	0,3
Invoeren basisbeurs ho (50PLUS_176)	0,3
Verlagen lumpsum po, vo en ho (50PLUS_163)	-0,2
Subsidietaakstelling: onderwijs (50PLUS_157_b)	0,0
Overdrachten aan bedrijven	0,0
Intensivering woningbouw (50PLUS_112)	0,1

Subsidietaakstelling: overdrachten aan bedrijven (50PLUS_157_e)	-0,1
Internationale samenwerking	-0,8
Ontwikkelingssamenwerking beperken tot armste landen (50PLUS_159)	-0,7
Korten budget opvang in regio (50PLUS_160)	-0,1
Subsidietaakstelling: internationale samenwerking (50PLUS_157_f)	0,0
Veiligheid	0,3
Intensivering politie (50PLUS_113)	0,3
Verlagen griffierechten (50PLUS_114)	0,1
Subsidietaakstelling: veiligheid (50PLUS_157_a)	0,0
Bereikbaarheid	0,1
Invoeren vrachtwagenheffing (uitvoerings- en investeringskosten) (50PLUS_174_d)	0,1
Defensie	0,4
Taakstellende intensivering defensie (50PLUS_121)	0,4
Klimaat en milieu	0,0
Subsidietaakstelling: milieu (50PLUS_157_d)	0,0
Overig	0,5
Verhuispremie huurders sociale huurwoningen (50PLUS_128)	0,4
Verhuispremie bij samenwonen gepensioneerden (50PLUS_127)	0,1
Subsidietaakstelling: overige uitgaven (50PLUS_157_g)	0,0

A.10.2 Lasten

50PLUS verhoogt de beleidsmatige lasten met per saldo 5,4 mld euro in 2025. Het betreft daarbij de beleidsmatige lastenontwikkeling (blo) zoals gedefinieerd in het achtergronddocument bij de MEV 2021⁸⁴. De verhoging is opgebouwd uit een verlaging van 0,2 mld euro voor gezinnen, een verhoging van 5,5 mld euro voor bedrijven en een verhoging van 0,1 mld euro voor het buitenland. Hieronder worden de lastenmaatregelen opgesomd en gevolgd door een tabel.

Inkomen en arbeid

- 50PLUS verlaagt het lage tarief in de inkomstenbelasting naar 36,5%. Dit is een lastenverlichting van 1,9 mld euro in 2025 en 2,1 mld euro structureel. (50PLUS_126)
- 50PLUS verhoogt de ouderenkorting met 300 euro en verlaagt het afbouwpercentage naar 10%. Dit is een lastenverlichting van 0,6 mld euro. (50PLUS_107)
- 50PLUS voert een vrijwillige spaarloonregeling in voor werknemers en zzp'ers met inkomens tot 50.000 euro, die kan worden gebruikt voor uitkering ineens of periodieke uitkering als aanvulling op het pensioen. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen van 0,4 mld euro in 2025. De structurele lastenverlichting is van beperkte omvang. (50PLUS_102_b, 50PLUS_102_c, 50PLUS_102_f)

⁸⁴ Badir, M. en M. van Kempen, 2020, Herdefiniëring beleidsmatige lastenontwikkeling, CPB Achtergronddocument, Den Haag. ([link](#))

- 50PLUS verhoogt de arbeidskorting voor werkende AOW-gerechtigden tot hetzelfde niveau als werkenden onder de AOW-leeftijd. Dit is een lastenverlichting van 0,3 mld euro. (50PLUS_105)
- 50PLUS voert een toptarief in voor inkomens boven 100.000 euro van 55%. Dit is een lastenverzwaring van 0,6 mld euro. (50PLUS_165)
- 50PLUS schaft de giftenaftrek in de inkomstenbelasting af. Dit is een lastenverzwaring van 0,4 mld euro. (50PLUS_139)
- 50PLUS verlaagt de zelfstandigenaftrek met 1308 euro en de startersaftrek met 531 euro. Dit is een lastenverzwaring van 0,3 mld euro in 2025 en 0,2 mld euro structureel. (50PLUS_136)
- 50PLUS schaft de 30%-regeling voor ingekomen werknemers volledig af. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,3 mld euro. (50PLUS_140)
- 50PLUS schaft de jubileumvrijstelling wegens 25- of 40-jarig dienstverband af. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,1 mld euro. (50PLUS_151)
- 50PLUS halveert het budgettair belang van de (tijdelijke) korting op de bijtelling voor elektrische voertuigen. Dit is een beperkte lastenverzwaring voor gezinnen in 2025, structureel heeft de maatregel geen budgettair effect. (50PLUS_154_c)

Vermogen en winst

- 50PLUS heeft de intentie om met de corporatiesector een bestuurlijk akkoord te sluiten in combinatie met de huursombenadering. Beoogd doel is een tijdelijke matiging van de huurprijzen. In het kader van dit akkoord wordt de verhuurderheffing taakstellend verlaagd. Dit is een lastenverlichting van 0,5 mld euro. (50PLUS_111_a)
- 50PLUS verlaagt taakstellend de lokale lasten en compenseert hiervoor het gemeentefonds. Dit is een taakstellende lastenverlichting van 0,3 mld euro voor gezinnen en 0,2 mld euro voor bedrijven. (50PLUS_118_a, 50PLUS_118_b)
- 50PLUS verlaagt de verhuurderheffing taakstellend voor woningcorporaties die bovengemiddeld investeren in woningbouw en verduurzaming. Dit is een lastenverlichting van 0,4 mld euro. (50PLUS_111_b)
- 50PLUS verhoogt het tarief in de tweede schijf van de vennootschapsbelasting met 4%-punt naar 29% en verzwaart zo de lasten voor bedrijven met 3,2 mld euro. (50PLUS_133)
- 50PLUS schaft het doorschuiven van stakingswinst af, waardoor bij de overgang van een onderneming belasting betaald dient te worden over de stakingswinst. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,3 mld euro. (50PLUS_148)
- 50PLUS schaft de vrijstelling in de erf- en schenkbelasting voor algemeen nut beogende instellingen (anbi's) af. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,2 mld euro. (50PLUS_147)
- 50PLUS verhoogt het effectieve tarief in de innovatiebox met 4%-punt naar 13%. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,2 mld euro. (50PLUS_134)
- 50PLUS schaft de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) in de erf- en schenkbelasting af. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,1 mld euro in 2025 en 0,3 mld euro structureel. (50PLUS_146)
- 50PLUS schaft de vrijstelling en de heffingskorting voor groen beleggen in box 3 af. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,1 mld euro. (50PLUS_153)
- 50PLUS verlaagt de landbouwwijziging met 25%. Dit is een beperkte lastenverzwaring in 2025, oplopend tot 0,1 mld euro structureel. (50PLUS_138)

Milieu

- De invoering van de vrachtwagenheffing van 50PLUS gaat gepaard met het afschaffen van het eurovignet, een lastenverlichting in de mrv voor vrachtwagens en een daling van de accijnsopbrengst als gevolg van invoering van de vrachtwagenheffing. In totaal leidt dit tot een lastenverlichting voor bedrijven van 0,3 mld euro. (50PLUS_174_c)

- 50PLUS voert een verpakkingenbelasting in. Dit is een taakstellende lastenverzwaring voor bedrijven van 1,2 mld euro. (50PLUS_150)
- 50PLUS voert een vrachtwagenheffing in met een tarief van 12 cent per kilometer. Dit leidt tot een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,5 mld euro en een lastenverzwaring voor het buitenland van 0,1 mld euro. (50PLUS_174_a, 50PLUS_174_b)
- Het verlagen van de fiscale stimulering van elektrische voertuigen zorgt voor groter aantal verkochte fossiele voertuigen en een kleiner aantal elektrische voertuigen in 2025. Dit leidt tot hogere accijnsopbrengsten, hogere inkomsten in de bpm en een lagere opbrengst in de energiebelasting in 2025. Dit is een lastenverzwaring in 2025 van 0,1 mld euro voor bedrijven en 0,1 mld euro voor gezinnen, structureel is er geen budgettair effect. (50PLUS_154_d, 50PLUS_154_e)
- 50PLUS introduceert een heffing op niet-afbreekbare smeermiddelen. Dit is een taakstellende lastenverzwaring van 0,2 mld euro. (50PLUS_149)
- 50PLUS halveert het budgettair belang van het (tijdelijk) verlaagde tarief in de mrb voor elektrische voertuigen. Dit is een beperkte lastenverzwaring voor bedrijven en een lastenverzwaring van 0,1 mld euro voor gezinnen in 2025, structureel heeft de maatregel geen budgettair effect. (50PLUS_154_a, 50PLUS_154_b)

Overig

- 50PLUS verhoogt taakstellend de accijns op tabak en alcohol. Dit is een lastenverzwaring van 0,6 mld euro. (50PLUS_143)
- 50PLUS hevelt ongezonde producten over naar het algemene btw-tarief. Hieronder vallen suiker, snoepgoed, koek, gebak, sauzen, smaakmakers (uitgezonderd kruiden zonder suiker en/of zout), hartige snacks, zoutjes, soepen en bouillon, en ijs. Dit is afgerond een lastenverzwaring van 0,5 mld euro voor gezinnen en 0,2 mld euro voor bedrijven. Een juridisch aandachtspunt bij deze maatregel is dat die mogelijk strijdigheden oplevert met het fiscale neutraliteitsbeginsel, dat een ongelijke behandeling van concurrerende productgroepen die in dezelfde behoefte voorzien niet toestaat. Omdat zowel de afbakening van (samengestelde) product(groep)en als de handhaving complex is, bestaat er een aanzienlijk risico op uitvoeringsproblemen voor de Belastingdienst. (50PLUS_142_a, 50PLUS_142_b)
- 50PLUS hevelt de productgroep boeken, tijdschriften, week- en dagbladen over naar het algemene btw-tarief. Dit is een lastenverzwaring van 0,4 mld euro voor gezinnen en 0,1 mld euro voor bedrijven. (50PLUS_141_a, 50PLUS_141_b)
- 50PLUS voert een experiment uit voor het telen, verkopen en gebruiken van softdrugs. Dit is een tijdelijke lastenverzwaring in 2025 van 0,2 mld euro voor gezinnen en 0,1 mld euro voor bedrijven. Structureel zijn er geen budgettaire effecten. De opbrengsten ontstaan bijvoorbeeld door het veilen van vergunningen, een nationale verbruiksbelasting of dividenduitkeringen door een staatsbedrijf. De Raad van State heeft opgemerkt dat een experiment vermoedelijk in strijd is met het geldende internationale en Europees recht, maar dat een experiment mogelijk ook in het belang kan zijn van de volksgezondheid, criminaliteitsbestrijding en openbare orde, doelen die ook ten grondslag liggen aan de internationale verdragen en het Europees recht. (50PLUS_144_a, 50PLUS_144_b)

Tabel A.20 Lastenmutaties ten opzichte van het basispad in 2025, ex ante, mld euro

(-) betekent lastenverlichting, (+) betekent lastenverzwaring.		2025
Inkomen en arbeid		-1,4

Verlagen lage tarief IB (5oPLUS_126)	-1,9
Verhogen en langzamer afbouwen ouderenkorting (5oPLUS_107)	-0,6
Invoeren spaarloonregeling (5oPLUS_102_b, 5oPLUS_102_c, 5oPLUS_102_f)	-0,4
Arbeidskorting werkende gepensioneerden gelijkstellen aan die van niet-gepensioneerden (5oPLUS_105)	-0,3
Invoeren toptarief IB voor inkomens boven 100.000 euro (5oPLUS_165)	0,6
Afschaffen giftenaftrek (5oPLUS_139)	0,4
Verlagen zelfstandigenaftrek en startersaftrek (5oPLUS_136)	0,3
Afschaffen 30%-regeling (5oPLUS_140)	0,3
Afschaffen vrijstelling uitkering wegens 25- of 40-jarig dienstverband (5oPLUS_151)	0,1
Verlagen fiscale stimulering nul-emissievoertuigen (verhogen bijtelling EV) (5oPLUS_154_c)	0,0
Vermogen en winst	2,8
Verlagen verhuurderheffing in bestuurlijk akkoord voor huurprijsmatiging (5oPLUS_111_a)	-0,5
Verlagen lokale lasten (5oPLUS_118_a, 5oPLUS_118_b)	-0,5
Verlagen verhuurderheffing bij bovengemiddeld investeren (5oPLUS_111_b)	-0,4
Verhogen hoge tarief vennootschapsbelasting (5oPLUS_133)	3,2
Afschaffen doorschuif stakingswinst (5oPLUS_148)	0,3
Afschaffen vrijstelling erf- en schenkbelasting anbi's (5oPLUS_147)	0,2
Verhoging tarief innovatiebox (5oPLUS_134)	0,2
Afschaffen bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) (5oPLUS_146)	0,1
Afschaffen vrijstelling en heffingskorting groen beleggen box 3 (5oPLUS_153)	0,1
Verlagen landbouwvrijstelling (5oPLUS_138)	0,0
Milieu	2,1
Invoeren vrachtwagenheffing (lastenverlichting bedrijven, afschaffen eurovignet, verlagen mrb en gedragseffect accijns) (5oPLUS_174_c)	-0,3
Invoeren verpakkingenbelasting (5oPLUS_150)	1,2
Invoeren vrachtwagenheffing (5oPLUS_174_a, 5oPLUS_174_b)	0,6
Verlagen fiscale stimulering nul-emissievoertuigen (gedragseffecten) (5oPLUS_154_d, 5oPLUS_154_e)	0,3
Invoeren heffing op niet-afbreekbare smeermiddelen (5oPLUS_149)	0,2
Verlagen fiscale stimulering nul-emissievoertuigen (5oPLUS_154_a, 5oPLUS_154_b)	0,1
Overig	1,9
Verhogen tabaks- en alcoholaccijns (5oPLUS_143)	0,6
Afschaffen verlaagd btw-tarief ongezonde producten (5oPLUS_142_a, 5oPLUS_142_b)	0,6
Afschaffen verlaagd btw-tarief boeken, tijdschriften, week-, en dagbladen (5oPLUS_141_a, 5oPLUS_141_b)	0,5
Experimenten softdrugs (5oPLUS_144_a, 5oPLUS_144_b)	0,2
Niet-EMU-relevant	0,0